

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 34/2023)

София, 30 август 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от есенници	3
1.2	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към.....	3
1.3	Площи и производство на тютюн	4
1.4	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	5
1.5	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.6	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
1.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
1.1	Зърнени и маслодайни култури	6
1.2	Плодове и зеленчуци	8
2.	Цени	8
2.1	Зърнени и маслодайни култури	8
2.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколта от есенници

При близо 100% ожънати площи, оперативните данни към 24.08.2023 г. сочат увеличение на производството на пшеница с 3,8% спрямо година по-рано, главно в резултат на повишената продуктивност от декар. Съчетанието от нарастване както на реколтираните площи, така и на средните добиви, води до по-сериозен ръст на продукцията от ечемик (със 17,9%) и тритикале (със 73,4%). От друга страна, прибраните количества ръж и маслодайна рапица са съответно с 0,9% и 21,4% по-малко на годишна база, поради свиване на площите с двете култури.

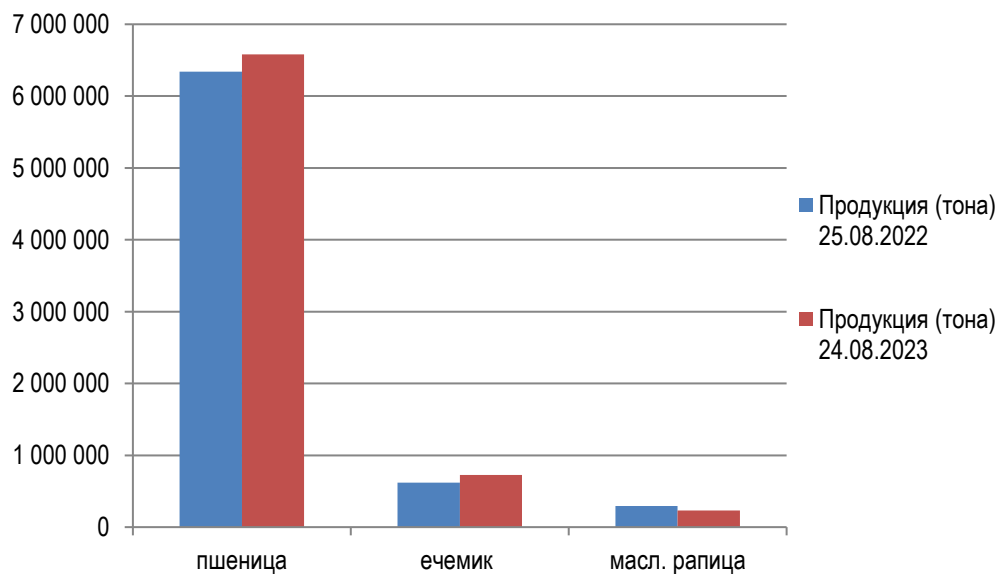
Реколта от есенници към 24.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
пшеница	1 208 371	1 214 462	1 207 779	1 212 806	6 340 990	6 582 425	525	543	0,5%	0,4%	3,8%	3,4%
ечемик	124 135	137 719	124 101	137 570	617 567	728 153	498	529	10,9%	10,9%	17,9%	6,2%
масл. рапица	131 276	88 616	131 084	88 543	295 969	232 601	226	263	-32,5%	-32,5%	-21,4%	16,4%
ръж	8 598	8 025	8 566	7 840	19 369	19 196	226	245	-6,7%	-8,5%	-0,9%	8,4%
тритикале	14 409	21 251	14 270	21 011	45 479	78 856	319	375	47,5%	47,2%	73,4%	17,6%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от основни есенни култури към 24.08.2023 г., сравнено със същия период на 2022 г.

1.2 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към

В начален етап е жътвата на маслодаен слънчоглед и царевица за зърно. Добитото до момента количество слънчоглед е с 45,2% по-малко на годишна база (най-вече вследствие

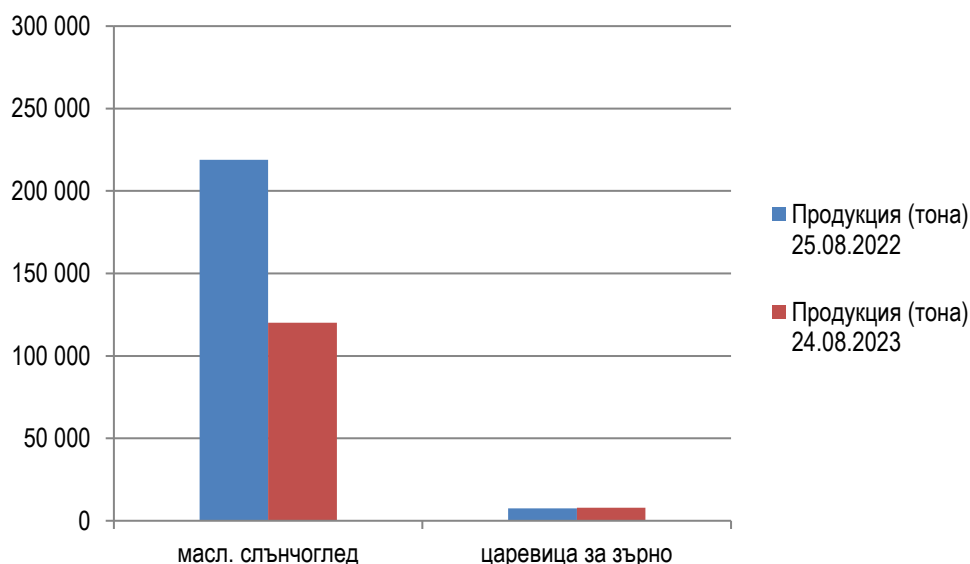
на забавения темп на реколтиране на площите през настоящата кампания), докато при царевицата за зърно се наблюдава увеличение с 4,3%.

Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 24.08.2023 г., ха

	Площи за реколтиране, ха		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
масл. слънчоглед	913 659	860 905	109 694	71 677	219 008	120 065	200	168	-5,8%	-34,7%	-45,2%	-16,0%
царевица за зърно	527 261	537 880	1 705	1 705	7 542	7 865	442	461	2,0%	0,0%	4,3%	4,3%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 24.08.2023 г. сравнено със същия период на 2022 г.

1.3 Площи и производство на тютюн

Към 24 август 2023 г. производството на „Ориенталски“ тютюн е с близо 25% над отчетеното по същото време на миналата година, главно поради по-големия размер реколтирани площи.

Площи и производство на тютюн към 17.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	1 861	2 288	1 830	2 235	2 257	2 819	123	126	22,9%	22,1%	24,9%	2,4%
Тютюн-Вирджиния	598	431	429	286	350	234	82	82	-27,9%	-33,3%	-33,1%	0,0%
Тютюн-Бърлей	177	140	174	132	287	209	165	158	-20,9%	-24,1%	-27,2%	-4,2%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

При тютюна от типовете „Бърлей“ и „Вирджиния“ на този етап е налице изоставане на събраните количества респективно с 27,2% и 33,1% спрямо миналата година.

1.4 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Според последните оперативни данни, прибраната продукция от полски домати, пъпеши, ягоди и краставици е с между 1,6% и 3,1% повече на годишна база, което се дължи основно на повишение на средните добиви (изключение са пъпешите). Засега от открити площи са добити от 22,4% до 30,9% по-малко дини, пипер, картофи и зеле в сравнение с година по-рано.

За периода от началото на 2023 г. досега се отчита увеличение на оранжерийното производство на домати и краставици респективно с 10,9% и 1,2% на годишна база.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 24.08.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 082	7 483	3 159	2 252	53 620	38 044	1 697	1 689	-17,6%	-28,7%	-29,0%	-0,5%
Зеле	1 506	1 410	345	274	7 180	4 964	2 081	1 812	-6,4%	-20,6%	-30,9%	-12,9%
Дини	3 297	3 653	3 160	3 043	69 248	53 767	2 191	1 767	10,8%	-3,7%	-22,4%	-19,4%
Пъпеши	2 057	2 867	1 923	2 258	18 116	18 413	942	815	39,4%	17,4%	1,6%	-13,5%
Пипер на открито	2 296	2 248	1 720	1 403	15 139	11 465	880	817	-2,1%	-18,4%	-24,3%	-7,2%
Домати на открито	2 251	2 149	1 485	1 392	20 195	20 524	1 360	1 474	-4,5%	-6,3%	1,6%	8,4%
Краставици на открито*	494	378	416	333	5 201	5 364	1 250	1 611	-23,5%	-20,0%	3,1%	28,9%
Ягоди на открито	860	879	845	853	5 802	5 903	687	692	2,2%	0,9%	1,7%	0,7%
Домати в оранжерии	475	525	423	463	39 602	43 923	9 362	9 487	10,5%	9,5%	10,9%	1,3%
Краставици в оранжерии	422	394	361	345	38 692	39 141	10 718	11 345	-6,6%	-4,4%	1,2%	5,8%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

* вкл. и коришони

1.5 Площи и производство от трайни насаждения

Към 24 август 2023 г. при всички наблюдавани овощни насаждения се отчитат по-малко реколтирани площи, отколкото по същото време на миналата година, донякъде обяснимо с по-бавния темп на прибиране на реколтата през настоящата година. В комбинация с понижаване на добивите от единица площ при някои култури, това води до намаление на производството в границите от 9,2% (череша) до 67,2% (праскови) на годишна база.

В начален етап е беритбата на винено и десертно грозде.

Площи и производство от трайни насаждения към 24.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 396	4 285	105	31	677	242	645	781	-2,5%	-70,5%	-64,3%	21,1%
круши	624	581	104	48	574	273	552	569	-6,9%	-53,8%	-52,4%	3,1%
праскови	2 922	1 768	2 607	1 245	24 273	7 961	931	639	-39,5%	-52,2%	-67,2%	-31,4%
сливи	9 388	9 361	3 348	1 892	16 897	9 536	505	504	-0,3%	-43,5%	-43,6%	-0,2%
кайсии	2 984	2 221	2 975	2 218	21 528	11 566	724	521	-25,6%	-25,4%	-46,3%	-28,0%
череша	10 491	9 920	10 491	9 843	51 034	46 331	486	471	-5,4%	-6,2%	-9,2%	-3,1%
вишни	1 252	1 024	1 252	1 008	4 514	3 280	361	325	-18,2%	-19,5%	-27,3%	-10,0%
малини	1 778	1 734	1 206	885	3 242	2 409	269	272	-2,5%	-26,6%	-25,7%	1,1%
лозя винени	31 876	29 804	53	2	284	10	536	500	-6,5%	-96,2%	-96,5%	-6,7%
лозя десертни	2 709	2 687	397	166	3 690	725	929	437	-0,8%	-58,2%	-80,4%	-53,0%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1.6 Площи и производство от етерично-маслени култури

При намаление както на реколтираните площи, така и на средния добив от декар, засега добивът на лавандула е с 23,1% под нивото отпреди една година.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 24.08.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	25.08.2022	24.08.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	16 222	13 540	15 844	13 430	70 392	54 097	444	403	-16,5%	-15,2%	-23,1%	-9,2%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1. Външна търговия с основни земеделски култури

1.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

През периода 21 – 27 август 2023 г. през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени общо 538,9 хил. тона пшеница (в т. ч. 6,7 хил. тона през последната седмица), което представлява трикратен ръст на годишна база. Още по-значително увеличение спрямо година по-рано - с над деветнадесет пъти, се наблюдава при експорта на ечемик през порта, макар през изминалата седмица да не са преминавали товари със зърнената култура.

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на рапица и 4% от този на слънчоглед.

**Износ на пшеница, ечемик и рапица
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.07.2022 – 27.08.2022	01.07.2023 – 27.08.2023	Изменение на годишна база
пшеница	163 352	538 871	229,9%
ечемик	6 706	128 506	1816,3%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Експортът на царевица и слънчоглед през „Пристанище Варна“ ЕАД е в застои за втора поредна седмица. Общо за периода от началото на септември 2022 г. до 27 август 2023 г., изнесеното количество царевица през порта е със 17,5% под отчетеното по същото време на предходния сезон, докато при слънчогледа е налице увеличение с 62,5%.

**Износ на царевица и слънчоглед
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.09.2021 – 27.08.2022	01.09.2022 – 27.08.2023	Изменение на годишна база
царевица	720 729	594 513	-17,5%
слънчоглед	23 271	37 816	62,5%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

На този етап не е регистриран износ на царевица и слънчоглед – реколта `2022 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2023 г. за есенните и м. септември 2022 г. за пролетните култури) до 27 август 2023 г. не е осъществен внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 33/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за юни 2023 г.

1.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 33/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

2. Цени

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Средно за страната, към 23 август 2023 г. се регистрира леко понижение на седмична база на средните изкупни цени на слънчоглед (с 0,7%) и пшеница (с 1,3% за хлебната и с 1,6% за фуражната). Ечемикът и рапицата се търгуват на ценовите нива от предходната седмица, а единствено царевичата поскъпва незначително – с 0,2%.

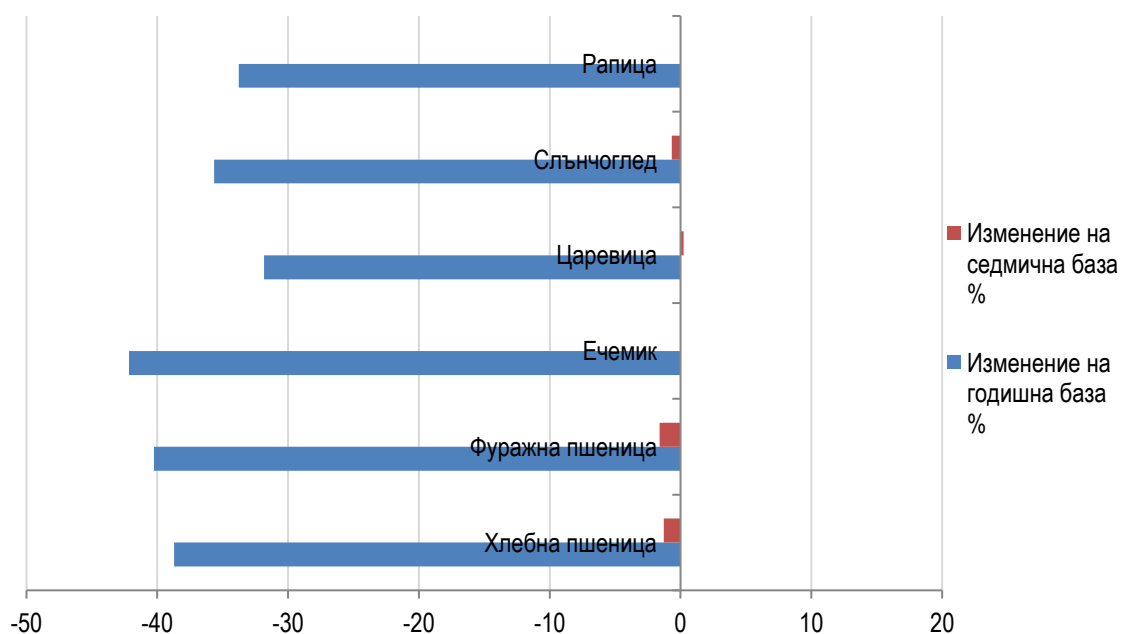
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 23.08.2023 г., лв./тон без ДДС

	24.08.2022	16.08.2023	23.08.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	633	393	388	-38,7	-1,3
Фуражна пшеница	621	377	371	-40,3	-1,6
Ечемик	574	332	332	-42,2	0,0
Царевица	603	410	411	-31,8	0,2
Слънчоглед	1 175	761	756	-35,7	-0,7
Рапица	1 170	775	775	-33,8	0,0

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ.

* няма данни

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 23.08.2023 г.

Цените на основните зърнени и маслодайни култури продължават да се движат съществено под нивата отпреди една година, като намалението е в границите от 31,8% (царевица) до 42,2% (ечемик).

2.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните ценови колебания при предлагането на едро на плодове и зеленчуци на тържищата са преобладаващо в посока надолу. Вносните ябълки, зелето, пъпешите, пиперът (зелен и червен) и дините поевтиняват от 0,5% (вносни ябълки) до 6,1% (дини) в сравнение с предходната седмица. Нарастват цените на оранжерийните домати (с 1,7%), прасковите (с 5,4%) и оранжерийните краставици (с 13,6%). Цената на картофите остава непроменена.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 25.08.2023 г., лв./кг

	26.08.2022	18.08.2023	25.08.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,00	1,37	1,37	37,0	0,0
домати (оранжерийни)	2,02	2,38	2,42	19,8	1,7
домати (открити площи)	1,61	*	*	-	-
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	2,20	2,72	3,09	40,5	13,6
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,80	1,87	1,77	-1,7	-5,3
пипер (червен)	2,10	2,46	2,34	11,4	-4,9
зеле	0,87	1,20	1,18	35,6	-1,7
дини	0,62	0,82	0,77	24,2	-6,1
пъпеш	*	1,43	1,40	-	-2,1
праскови	1,83	2,58	2,72	48,6	5,4
череш	*	*	*	-	-
ябълки (внос)	*	1,91	1,90	-	-0,5
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ.

* няма данни

Като цяло, към края на м. август 2023 г. средните цени на едро на основните плодове и зеленчуци, налични на тържищата по това време, бележат увеличение на годишна база, което варира от 11,4% при червения пипер до 48,6% при прасковите. Изключение прави зеленият пипер, който е поевтинял с 1,7%.

**Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци
към 25.08.2023 г.**

